

Arkivkode:

Sak nr.: 2009 /1698

Styresak: 15

Møte: 19.02.09

Endringer i "Valgreglement for Universitetet i Bergen" og "Forskrift for fakultetsorganene"

Bakgrunn

I 2009 er det valg av rektor og universitetsstyre, og til styringsorganene ved fakultet og institutt, for alle grupper. Det er blitt klart at våre interne reglementer på enkelte punkt ikke er helt i samsvar med loven, eller at de ikke samsvarer med hverandre.

Styringsordningen ved fakultetene og instituttene tas opp i egen sak, og dersom det gjøres vedtak som krever endringer i reglementer, vil det bli tatt opp senere. Det som foreslås her, gjelder rektorvalget og noen andre mindre punkter.

Valgbarhet som rektor

I dagens valgreglement er det begrensninger for valgbarhet som rektor. Disse er:

- Bare vitenskapelig tilsatte er valgbare
- Kandidaten må ha minst 50% stilling
- Kandidaten må være fast tilsatt eller åremålstilsatt

For åremålstilsatte gjelder at åremålet må vare hele valgperioden, bortsett fra for tilsatte instituttledere. Disse er valgbare uansett.

Ovenstående reglement var basert på universitets- og høgskoleloven av 1995, som gjaldt fram til 01.08.05, til etter at forrige rektorvalg var avsluttet. Det samme mønsteret ble foreslått opprettholdt i departementets proposisjon til 2005-loven, men under behandlingen i Stortinget kom det inn en endring. Lovens regel i dag er:

Både institusjonens ansatte og eksterne kandidater er valgbare som rektor.

Dette går fram av § 10-2 (1), 2. setning. Det innebærer at for egne ansatte kan de begrensningene som er satt i vårt interne reglement ikke lenger gjøres gjeldende. Det betyr at også teknisk og administrativt ansatte er valgbare, personer med lavere stillingsandel enn 50% og midlertidig ansatte, uavhengig av tilsettingsform eller – lengde. I ordet "eksterne" ligger det at også alle andre enn egne ansatte er valgbare, for eksempel egne studenter.

Loven sier at styret kan fastsette nominasjonsregler for eksterne kandidater, og i sak 14/08 ble det vedtatt at de samme nominasjonsreglene skal gjelde for eksterne, som for egne tilsatte, ved at 5 stemmeberettigede ansatte eller studenter må skrive under på forslaget. I tillegg kreves at det fremmes forslag på både en rektor og en

prorektor. Ut fra at rektor og prorektor velges i par, bør valgbarhetsvilkårene for prorektor være de samme som for rektor.

Andre endringer

Fritak fra å stille som kandidat

Både loven av 1995 og den nye loven har en regel om at den som har hatt et "tillitsverv", kan kreve fritak for valg til det samme vervet i like lang tid som han eller hun hadde gjort tjeneste, jf. § 20 i 1995-loven og § 9-5 (1), 2. setning i 2005-loven. I valgreglementet finnes det en tilsvarende regel, i § 6, punkt 5, for alle verv. I tillegg heter det i § 19, punkt 6, (om rektorvalg), at om det blir foreslått en kandidat som kan kreve fritak etter lovens § 20 (viser til forrige lov), må forslaget vedlegges en samtykkeerklæring.

Det foreslås at begge de nevnte bestemmelsen i valgreglementet videreføres, men at lovhenvisningen i § 19, punkt 6 utgår. Den anses ikke nødvendig så lenge den generelle regelen i § 6, punkt 5, er i tråd med loven.

Uttreden i valgperioden:

I loven går det fram at om rektor frarer før valgperioden er ute, skal det holdes nyvalg, jf. § 10-5 (1). Reglementet må justeres i tråd med dette.

For dekaner sier dagens valgreglement at det skal være nyvalg hvis fratreden skjer mer enn seks måneder før valgperioden er ute, men fakultetsforskriften setter skjæringspunktet ved ett år. Det foreslås at valgreglementet justeres, slik at regelen også der blir ett år.

For prorektor vil dette innebære at ved nyvalg av rektor, må det velges ny prorektor. På fakultetsnivå avhenger det av hvor lang tid som er igjen av valgperioden. Er det mer enn ett år, blir det nyvalg av dekan og prodekan. Om dekanen frarer mindre enn ett år før perioden slutter, skal prodekanen rykke opp. Det foreslås da ikke noe krav til å velge ny prodekan. Fakultetsstyret må i det enkelte tilfellet vurdere om det bør være nyvalg eller en annen løsning velges. En adhocløsning uten nyvalg, antas å være mer aktuelt desto kortere tid det er igjen av perioden.

Prodekanens medlemskap i fakultetsstyret

I "Forskrift for fakultetsorganene" heter det i § 2, punkt b) bl.a.:

Fakultetsstyret bestemmer om prodekanus, skal være medlem av fakultetsstyret, jf. valgreglementets §29.

Dekanus og prodekanus kan velges på to måter:

1. Av og blant det nyvalgte fakultetsstyret.
2. I ordinært valg der tilsatte og studenter stemmer.

I det første tilfellet er prodekanen allerede medlem. I det sistnevnte tilfellet vil prodekanen ikke være medlem av fakultetsstyret, unntatt når dekanen har forfall. Det som blir uklart, er hvilken rekkevidde den siterte regelen skal ha. Den kan tolkes slik at prodekan som er medlem av fakultetsstyret fra før, mister sin plass, eller som at en prodekan valgt "i par" med en dekan mister sin valgbarhet til fakultetsstyret. Begge er problematiske, og det foreslås at denne regelen går ut. Da blir reglene entydige.

Universitetsdirektørens kommentarer

De eneste reglene som antas å ha vesentlig betydning for de forestående valgene og for styringen av universitetets organer, gjelder rektorvalget og eksterne kandidater. Dette er endringer som må gjøres for å komme i samsvar med loven. Endringene er også forskuttet av Det sentrale valgstyret i den formelle kunngjøringen av valget. Det bemerkes at reglementet allerede i dag uttrykkelig nevner at eksterne kandidater er valgbare. Det er heller ikke tale om noen innskrenking i valgbarheten for noen grupper, men en utviding. Videre er endringen logisk; når det ikke er restriksjoner på hvem som kan foreslås og velges som ekstern, framstår det som lite meningsfylt å ha slike restriksjoner for våre egne ansatte.

Universitetsdirektøren konstaterer at Universitetet i Oslos valgreglement krever minst 20 forslagsstillere for rektorkandidater, og har vurdert om minstekravet bør økes her, men har kommet til at dette ikke er nødvendig. Minstekravet om fem forslagsstillere er vel innarbeidet ved UiB, og det synes lite hensiktsmessig å endre dette.

Ut fra karakteren av de foreslalte endringene, anses det ikke nødvendig med høring. Det sentrale valgstyret er orientert om forslagene i møte og hadde ikke innvendinger.

Universitetsdirektøren legger frem følgende forslag til

Vedtak:

1. I "Valgreglement for Universitetet i Bergen" gjøres følgende endringer:

- a) Gjeldende § 19, punkt 1, oppheves. Ny § 19, punkt 1 skal lyde:
"Rektor og prorektor velges i april. Valgbare som rektor og prorektor er både egne ansatte og eksterne."
- b) I § 19, punkt 6, går henvisningen til "lovens § 20" ut og erstattes med "dette reglementets § 6, punkt 5".
- c) Gjeldende § 16, punkt 4 oppheves og erstattes med følgende tekst:
"4. Når et medlem trer ut av sitt verv etter reglene ovenfor, rykker første varamedlem opp som fast medlem, eventuelt for permisjonstiden. Fratrer rektor, holdes nyvalg av rektor og prorektor. Fratrer dekanus eller prodekanus mer enn ett år før funksjonstiden er ute, foretas nyvalg for den tiden som er igjen. Dersom dekanus fratrer mindre enn ett år før funksjonstiden er ute, rykker prodekanus opp som dekanus. Fakultetsstyret avgjør om det skal være nyvalg på prodekanus eller om det skal velges en annen ordning."

2. I "Forskrift for fakultetsorganene" gjøres følgende endring:

§ 2, 1. ledd, punkt b), andre setning oppheves.

Endringene trer i kraft straks.

26.01.09/pgh